

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

62. ద్విషష్టితమః సర్గః - కౌసల్యాప్రసాదనమ్

|| కౌసల్యాప్రసాదనమ్ ||

ఏవం తు క్రుద్ధయా రాజా రామమాత్రా సశోకయా |
 శ్రావితః పరుషం వాక్యం చింతయామాస దుఃఖితః || 1 ||
 చింతయిత్వా స చ నృపో ముమోహ వ్యాకులేంద్రియః |
 అథ దీర్ఘేణ కాలేన సంజ్ఞామాప పరంతపః || 2 ||
 స సంజ్ఞాముపలభ్యైవ దీర్ఘముష్ణం చ నిశ్చసన్ |
 కౌసల్యాం పార్శ్వతో దృష్ట్వా పునశ్చింతాముపాగమత్ || 3 ||
 తస్య చింతయమానస్య ప్రత్యభాత్ కర్తృ దుష్కృతమ్ |
 యదనేన కృతం పూర్వమజ్ఞానాచ్ఛబ్ద వేధినా || 4 ||
 అమనాస్తేన శోకేన రామశోకేన చ ప్రభుః |
 ద్వాభ్యామపి మహారాజః శోకాభ్యామన్వతప్యత || 5 ||
 దహ్యమానః సశోకాభ్యాం కౌసల్యామాహ భూపతిః |
 వేపమానోఽంజలిం కృత్వా ప్రసాదర్థమవాఙ్ముఖః || 6 ||
 ప్రసాదయే త్వాం కౌసల్యే రచితోఽయం మయాఽంజలిః |
 వత్సలా చాన్యశంసా చ త్వం హి నిత్యం పరేష్యపి || 7 ||
 భర్తా తు ఖలు నారీణాం గుణవాన్నిర్గుణోఽపి వా |
 ధర్మం విమృశమానానాం ప్రత్యక్షం దేవి దైవతమ్ || 8 ||
 సా త్వం ధర్మపరా నిత్యం దృష్ట లోక పరావర |
 నార్హసే విప్రియం వక్తుం దుఃఖితాఽపి సుదుఃఖితమ్ || 9 ||
 తద్వాక్యం కరుణం రాజ్ఞః శ్రుత్వా దీనస్య భాషితమ్ |
 కౌసల్యా వ్యసృజద్భాష్యం ప్రణాలీవ నవోదకమ్ || 10 ||
 స మూర్ఛి బద్ధ్వా రుదతీ రాజ్ఞః పద్మమివాంజలిమ్ |
 సంభ్రమాదబ్రవీత్ తస్తా త్వరమాణాక్షరం వచః || 11 ||
 ప్రసీద శిరసా యాచే భూమౌ నితతితాఽస్మి తే |
 యాచితాఽస్మి హతా దేవ హంతవ్యాఽహం న హి త్వయా || 12 ||
 నైషా హి సా స్త్రీ భవతి శ్లాఘనీయేన భీమతా |
 ఉభయోః లోకయోః వీర పత్యాయా సంప్రసాద్యతే || 13 ||
 జానామి ధర్మం ధర్మజ్ఞ త్వాం జానే సత్యవాదినమ్ |
 పుత్రశోకార్తయా తత్తు మయా కిమపి భాషితమ్ || 14 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

62. ద్విషష్ఠితమః సర్గః - కౌసల్యాప్రసాదనమ్

శోకో నాశయతే ధైర్యం శోకో నాశయతే శ్రుతమ్ |
శోకో నాశయతే సర్వం నాస్తి శోకసమః లిపుః || 15 ||

శక్యమాపతితః సోఢుం ప్రహరః లిపుహస్తతః |
సోఢుమాపతితః శోకః సుసూక్ష్మైఽపి న శక్యతే || 16 ||

వనవాసాయ రామస్య పంచరాత్రోఽద్య గణ్యతే |
యః శోకహతహర్షాయాః పంచవర్షోపమః మమ || 17 ||

తం హి చింతయమానాయాః శోకోఽయం హృది వర్ధతే |
నదీనామివ వేగేన సముద్రసలిలం మహత్ || 18 ||

ఏవం హి కథయంత్యాస్తు కౌసల్యాయాః శుభం వచః |
మందరశ్చిరభూత్సార్యో రజనీ చాభ్యవర్తత || 19 ||

తథ ప్రహ్లాదితః వాక్యైర్ధైర్యా కౌసల్యయా నృపః | [ప్రసాదితో]
శోకేన చ సమాక్రాంతర్షిద్రాయా వశమేయివాన్ || 20 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే
ద్విషష్ఠితమః సర్గః ||62 ||

